

[Alfred Jensen.]

nedgang i beskæftigelsen ikke kommer stærkere til udtryk i arbejdsløshedstallet, skyldes det ifølge opgivelserne, at en del af dem, der er gået ud af beskæftigelsen, er husmødre, som er vendt tilbage til arbejdet i deres hjem. Der er måske dem, der ser med tilfredshed på denne udvikling og mener, at kvinderne hører til i hjemmet, og at man derfor må være glad for, at så mange af dem er forsvundet fra erhvervslivet. Men ser man på beskæftigelsesmulighederne — og det er dog det, man må —, er det udtryk for, at det bliver vanskeligere og vanskeligere for de arbejdssøgende at opnå beskæftigelse.

Ser man på den anden side af sagen, nemlig befolkningens økonomiske forhold — specielt naturligvis den del af befolkningen, som berøres af denne ændring i beskæftigelsen —, er det udtryk for, at de pågældende familier, hvor hustruen er gået tilbage til arbejdet i hjemmet, har lavere indkomst end før. Derfor er det ikke korrekt, når man vurderer beskæftigelsesmulighederne, kun at bruge selve arbejdsløshedstallet; man må også se på, hvor mange der beskæftiges. Det viser sig altså, at tallet er gået meget tilbage i 1952, og dertil kommer, at i 1952 er der også sket en forringelse af den jævne mands vilkår. Den er sket gennem de skat-testigninger, der har fundet sted, den er også sket gennem den udhuling af indtægterne, som prisudviklingen har medført. Jeg ved meget vel, at man vil påstå, at de fleste arbejdere og tjenestemænd får deres løn pristalsreguleret, men det er en kendsgerning, at den regulering, der finder sted dels ifølge de kollektive overenskomster, dels ifølge tjenestemandsløven, ikke giver dækning for prisstigningerne. Det kom frem i den betænkning, der blev udarbejdet af det udvalg, finansministeren nedsatte med det formål at undersøge pristalsreguleringens virkninger. Deraf fremgår det, at hvis der ikke gives løntillæg udover, hvad pristalsreguleringen giver, følger lønnen ikke med priserne, d. v. s. at der findes adskillige grupper arbejdere, som ikke har fået den dækning, de skulle have. Hertil kommer endog, at der er virksomheder, hvor lønnen

under indtryk af arbejdsløsheden er blevet sænket, så at både den absolutte og den reelle indkomst er blevet lavere end før.

Man kan godt forstå, at ministeren på baggrund af disse kendsgerninger er noget forbeholden med hensyn til den kommende tids udvikling og kun udtrykker sig i vage vendinger, når han taler om, at produktionen vil blive udvidet fremefter. Jeg ved ikke, hvorpå ministeren bygger denne formodning. Jeg synes ikke, der er megen trøst at hente i de tal, der foreligger for det år, der er gået, og ej heller for den periode, der er forløbet af indeværende år. Skal der ske en udvidelse af produktionen, må man regne med øget afsætning dels på hjemmemarkedet, dels udenfor landets grænser, og jeg forstår både af det materiale, der foreligger i den økonomiske årsoversigt, og af udtalelser fra regeringen, at det er så som så med mulighederne for øget afsætning fremefter. Det hænger sammen med, at man kun søger at øge afsætningen til den vestlige del af verden, og her kommer vi i samme situation som andre lande i Europa, der lider under spaltningen af verdensmarkedet i to markeder.

Det er en kendt sag, at erhvervslivet i de forskellige europæiske lande netop lider under denne deling af markedet, hvorved handelssamkvemet mellem Øst- og Vesteuropa ikke kan foregå som tidligere, og der er ingen tvivl om, at Danmark også i allerhøjeste grad lider herunder. Der er adskillige, der har udtalt sig om, at en betingelse for, at det kunne gå fremad for Danmark, var, at handelssamkvemet med Østeuropa blev udvidet, og det er ikke alene kommet fra arbejderforsamlinger, men også dampskibsrederne har udtalt sig om det hensigtsmæssige og nødvendige i at tage fat på at udvide handelen mod øst. Det skal ikke bestrides, at der er handel med Østeuropa. Det skal heller ikke bestrides, at der er indgået kontrakter om bygning af skibe til Sovjetunionen, men det er en kendsgerning, at man ikke har udnyttet de muligheder i fuldt omfang, som forefindes, for der er muligheder for at sælge flere skibe og flere maskiner samt andre varer. Disse mulighe-